

Sygn. akt III AUa 543/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Protokolant:	stażysta Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E., T. P. (1) i G. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt IV U 416/15

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E., T. P. (1) i G. P. kwoty po 5.433,43 (pięć tysięcy czterysta trzydzieści trzy złote 43/100) złotych dla każdego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Maria Sałańska – Szumakowicz SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 543/16

UZASADNIENIE

Skarżący – płatnik składek (...) Spółka z o.o. w E. oraz (odnośnie dotyczących ich decyzji) ubezpieczeni T. P. (1) i G. P. złożyli odwołania od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lutego 2015r. numer: (...), dotyczącej T. P. (1) i numer: (...), dotyczącej G. P..

Decyzjami tymi ZUS ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okresy: od 01/2010 do 07/2014 z uwzględnieniem za poszczególne miesiące nie tylko przychodów z tytułu umów o pracę, ale i z tytułu sprawowania funkcji odpowiednio Prezesa i Wiceprezesa w Zarządzie skarżącej Spółki.

Skarżący zarzucili naruszenie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji również bezpodstawne zastosowanie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wnieśli o zmianę obu decyzji i ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek w oparciu o wynagrodzenie wyłącznie z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

W uzasadnieniu odwołań wywodzono, że po przeprowadzeniu u płatnika składek kontroli okresowej pozwany ZUS stwierdził, iż wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia T. P. (1), zatrudnionego na stanowisku Dyrektora Centrum Handlowo-Uslugowego i pełniącego jednocześnie funkcję Prezesa Zarządu płatnika oraz G. P., zatrudnionej na stanowisku Kierownika Departamentu Tekstylii i pełniącej jednocześnie funkcję Wiceprezesa Zarządu, zostały wadliwie wyliczone.

Następnie wskazano, że T. P. (1) wykonuje czynności członka organu zarządzającego spółki (Prezesa Zarządu), opisane w stosownych przepisach Kodeksu spółek handlowych i w akcie założycielskim Spółki. Czynności te wykonuje w oparciu o akt powołania go przez uprawniony organ. Po drugie T. P. (1) pełni obowiązki Dyrektora Centrum Handlowo-Uslugowego na podstawie umowy o pracę zawartej z nim w dniu 24 listopada 2004r. Zakres jego obowiązków określony został zgodnie z interesem wspólników i obejmuje bieżące zarządzanie jednostką organizacyjną Spółki, tj. C.. Do jego obowiązków należy między innymi współudział w tworzeniu i koordynacja realizacji długoterminowych planów strategicznych Centrum Handlowo-Uslugowego.

G. P. wykonuje czynności członka organu zarządzającego spółki (Wiceprezesa Zarządu) i obowiązki Kierownika Departamentu Tekstylii na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 24 listopada 2004r. Zakres jej obowiązków pracowniczych określony został zgodnie z interesem wspólników i obejmuje kierowanie pracą komórki wchodzącej w skład struktury organizacyjnej Spółki, tj. Departamentem Tekstylii. Zadania swoje realizuje między innymi we współpracy z Dyrektorem Finansowo-Administracyjnym i Dyrektorem Handlowym.

Na dzień wydania zaskarżonych decyzji w obrocie prawnym funkcjonują po dwa tytuły prawne, na mocy, których ubezpieczeni wykonują swoje obowiązki (umowy o pracę i akty powołania), nieuprawnione jest łączne potraktowanie ubezpieczonych, jako pracowników, z wynikającymi z tego konsekwencjami w postaci uwzględnienia do podstawy wymiaru składek wynagrodzenia z obydwu tytułów, tj.: jako jednego wynagrodzenia ze stosunku pracy.

W ocenie skarżących pozwany wskazał na przepisy ustawy systemowej dotyczące pracowników, gdyż nie ma odpowiedniego przepisu regulującego opłacanie składek na ubezpieczenia członków organu korporacyjnego, powołanych na stanowisko uchwałą stosownego organu. Według skarżących skoro pozwany twierdzi, że ubezpieczeni pobierali wynagrodzenie z dwóch tytułów za tę samą pracę, co wskazuje, iż jeden z tytułów jest pozorny, to tym samym organ rentowy miał obowiązek sprecyzowania, który z nich jest pozorny. Z uwagi na to, że stosunek korporacyjny wynika z Kodeksu spółek handlowych, należałoby uznać, iż pozorna jest umowa o pracę, czego konsekwencją byłby brak obowiązku ubezpieczenia z tego tytułu. Kolejną konsekwencją takiego ustalenia byłby obowiązek zwrotu Spółce uiszczonych składek. Skarżący powołali się ponadto na interpretacje (...) Oddział w G. w dwóch podobnych sprawach.

W odpowiedzi na odwołania pozwany wniósł o ich oddalenie, podtrzymując twierdzenia z zaskarżonych decyzji. Za sporne przyjęto to, czy obowiązki wykonywane przez ubezpieczonych w ramach dwóch stosunków prawnych były tożsame. Pozwany nie kwestionował, iż to odpowiednie organy spółki władne są określić, czy uzasadnione jest interesem gospodarczym rozszerzenie, czy ograniczenie zakresu obowiązków dyrektora oraz czy obowiązki prezesa spółki i dyrektora jednego z jej elementów są tożsame, czy nie. Zdaniem pozwanego czynności wykonywane przez ubezpieczonych w ramach obu tytułów się pokrywają. Skoro, zatem strony zadecydowały o powierzeniu funkcji

zarządczych w ramach umowy o pracę, to wynagrodzenie za wykonywanie tych czynności nie powinno być rozdzielane, a co za tym idzie – oskładkowane tylko w części.

Zaskarżonym w niniejszym postępowaniu wyrokiem Sąd Okręgowy w Elblągu zmienił decyzje organu rentowego w ten sposób, że stwierdził, iż do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenie zdrowotne skarżących: T. P. (1) i G. P. w okresie od stycznia 2010r. do lipca 2014r. nie wchodzi kwoty wynikające z otrzymywanego przez nich wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członków zarządu skarżącej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E.; oraz zasądził od pozwanego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz skarżącej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E. kwotę 120,00 złotych oraz na rzecz skarżących T. P. (1) i G. P. kwoty po 60,00 złotych. Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia:

Płatnik składek prowadzi pod marką (...) w E., jak również stację paliw w E. i sklep w M., a ponadto dysponuje będącym obecnie w remoncie budynkiem biurowym byłych Zakładów (...) w E., znajdującym się obok (...) w E.. Sprzedawany asortyment obejmuje m.in. tekstylia, przy czym w sklepie w M. w mniejszym zakresie.

Ubezpieczony Uchwałą nr (...) z dnia 16 marca 2004r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w W. został powołany do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu płatnika składek. Jako członek Zarządu płatnika ubezpieczony planuje strategię Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. W dniu 24 listopada 2004r., pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczonym została zawarta umowa o pracę na stanowisku Dyrektora Centrum Handlowo-Usługowego pod znakiem (...) w E.. Z tego tytułu do obowiązków ubezpieczonego należy bieżące zarządzanie jednostką organizacyjną Spółki, tj. C., w szczególności współudział w tworzeniu i koordynacja realizacji długoterminowych planów strategicznych tego Centrum, jak wynajem lokali w pasażu handlowym, dbałość o wizerunek zewnętrzny i reklama.

Ubezpieczona uchwałą nr 1 z dnia 23 listopada 2004r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników płatnika składek została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa jego Zarządu. Uczestniczy w związku z tym w planowaniu strategii Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. W dniu 24 listopada 2004r. pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczoną została zawarta umowa o pracę na stanowisku Kierownika Departamentu Tekstylia. Z tego tytułu do jej obowiązków należy kierowanie pracą komórki wchodzącej w skład struktury organizacyjnej Spółki, tj. wskazanego Departamentu Tekstylia, w szczególności prowadzenie negocjacji z przedstawicielami handlowymi z Francji.

Kierowanie C. w E. w zakresie szczegółowych odcinków należy do innych osób. Również sklep w M. ma odrębnego dyrektora.

W dniach: od 15 września 2014r. do 12 listopada 2014r. Inspektor Kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. K. P. przeprowadziła kontrolę okresową u płatnika składek w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolę zakończono protokołem z dnia 12 listopada 2014r.

W protokole ustalono, że ubezpieczeni zostali powołani do prowadzenia spraw spółki zarówno, jako członkowie jej Zarządu, jak i na podstawie umów o pracę w tożsamym zakresie obowiązków. Od wypłaconego ubezpieczonym wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członków Zarządu płatnik składek nie naliczył i nie deklarował składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne.

W ocenie Sądu I instancji odwołania ubezpieczonych okazały się uzasadnione. W myśl art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przy tym zgodnie z art. 19 ust. 1 i 3 ustawy systemowej roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 i 7, w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, w ustawie o prowizorium budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone. Od nadwyżki ponad kwotę, o której mowa w ust. 1, nie pobiera się składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Następnie Sąd Okręgowy wyjaśnił, że zgodnie z art. 79 ust. 1 oraz art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne nie stosuje się ograniczenia, od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki. Przepisy przywołanych ustaw nie przewidują obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom członków zarządów spółek kapitałowych z tytułu stosunku organizacyjnego łączącego takiego członka zarządu ze spółką. Skutki w postaci podlegania ubezpieczeniom wywołuje natomiast stosunek pracy lub zlecenia, wynikające z kontraktu menedżerskiego, który spółka kapitałowa może zawrzeć z członkiem zarządu.

Sąd I instancji zaakcentował, iż dotychczas wielokrotnie Sąd Najwyższy wyjaśniał, że zarządzanie spółką może być wykonywane na podstawie stosunku pracy, umowy menedżerskiej lub bezpośrednio na podstawie stosunku organizacyjnego łączącego członka zarządu ze spółką. Kontrakt menedżerski nie może przekazywać uprawnień do zarządzania spółką, a ma znaczenie jedynie w zakresie ustalenia wynagrodzenia za wykonywanie funkcji w zarządzie, a także obowiązków dotyczących zarządzania spółką, zakazów w zakresie konkurencji oraz podejmowania innej działalności – dodatkowych w porównaniu do regulacji kodeksu spółek handlowych i wewnętrznego prawa spółki (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 sierpnia 2015r. w sprawie III AUa 692/14).

Zdaniem Sądu I instancji nie może budzić wątpliwości, że tylko, jeżeli kontrakt menedżerski ma charakter umowy o pracę, osoba wykonująca tę umowę podlega ubezpieczeniom społecznym na takich samych zasadach jak inni pracownicy, jeśli zaś ma cechy umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu, podlega ubezpieczeniom, jak zleceniobiorcy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Z kolei ograniczenie się do stosunku organizacyjnego łączącego członka zarządu ze spółką nie rodzi obowiązków (i praw) w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Skoro zaskarżone decyzje ustalają podstawy wymiaru składek w wysokości łącznych kwot wynagrodzeń ubezpieczonych wypłaconych im z obu tytułów w taki sposób, jakby były to podstawy wynikające tylko ze stosunku pracy, spór sprowadzał się do oceny, czy obowiązki wynikające z pełnienia przez ubezpieczonych funkcji w Zarządzie płatnika składek były wykonywane tylko w oparciu o stosunek pracy.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że do nawiązania stosunku pracy dochodzi poprzez złożenie zgodnych oświadczeń woli przez pracodawcę i pracownika, niezależnie od jego podstawy prawnej – art. 11 k.p. Zgodnie z art. 22 k.p., przez nawiązanie stosunku pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Z art. 22 k.p.c. wynikają cechy, jakim musi odpowiadać umowa, aby mogła być zakwalifikowana, jako umowa o pracę. Zarówno literatura przedmiotu, jak też orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego wyszczególnia następujące cechy stosunku pracy: stroną zobowiązaną do pracy (pracownikiem)

jest osoba fizyczna, zobowiązuje się ona do pracy w zamian za wynagrodzenie (odpłatność pracy), przedmiotem umowy ze strony pracownika jest samo pełnienie (wykonywanie) pracy, pracownik nie jest obciążony ryzykiem realizacji zobowiązania, pracownik obowiązany jest świadczyć pracę osobiście, pracownik w realizacji zobowiązania jest podporządkowany.

Artykuł 22 k.p. określa podstawowe cechy charakterystyczne stosunku pracy i zarazem jego podstawowy cel społeczno-gospodarczy. Jest to relacja prawna między pracownikiem a zakładem pracy, której główną treść stanowi zobowiązanie się pracownika do ciągłego, osobistego wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem (w warunkach organizacyjnego podporządkowania), a pracodawcy do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. W każdej sytuacji tego rodzaju wyjaśnienia wymaga, czy pomiędzy stronami nastąpiło nawiązanie stosunku pracy, rezultatem, czego będzie skutek wynikający z systemu prawa ubezpieczeń społecznych w postaci podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu.

Sąd I instancji podkreślił, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym, które cechuje się kontradyktoryjnością. Strony wywodzące z określonych faktów skutki prawne obowiązane są te fakty udowodnić (art. 232 k.p.c.). Strona nieprzedstawiająca dowodów godzi się z rozstrzygnięciem mającym u podstawy orzekania tylko te dowody, które znajdowały się w dyspozycji Sądu. Sąd prowadzi postępowanie w takim zakresie, w jakim zostanie ono zainicjowane przez strony. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy nie wykazał, aby w zakresie wykraczającym poza wynikający z umów o pracę ubezpieczeni wykonywali obowiązki związane z funkcjami w Zarządzie płatnika w oparciu o stosunek pracy. Wprawdzie zakresy obowiązków z obu stosunków łączących ubezpieczonych ze Spółką po części przeplatają się, jednak ubezpieczony tylko, co do zarządzania jednym z zakładów płatnika, tj. (...) w E., miał obowiązek świadczyć swoje czynności w określonym miejscu i czasie, a więc i w sposób podporządkowany, podobnie ubezpieczona tylko, co do obowiązków w Departamencie Tekstyli.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż potwierdzają to zeznania świadków będących pracownikami płatnika. W istocie zresztą tylko M. C. spotkała się z wykonywaniem przez ubezpieczonego obowiązków członka Zarządu Spółki, tj. jej reprezentacji przy podpisywaniu umów. Kodeks spółek handlowych przewiduje dla członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością szereg innych szczególnych obowiązków, nieobjętych zakresem omawianych umów o pracę, z których tylko tytułem przykładu można wskazać na obowiązki określone w art. 225 k.s.h. (udzielanie wyjaśnień biegłemu rewidentowi), w art. 231 k.s.h. (przygotowanie sprawozdania z działalności spółki), w art. 233 i 235 k.s.h. (zwoływanie zgromadzeń wspólników), czy w art. 248 k.s.h. (poświadczenie odpisów uchwał).

W konkluzji Sąd I instancji wyraził stanowisko, iż to swoboda umów decydowała o tym, jaki zakres obowiązków skarżąca Spółka chciała powierzyć ubezpieczonym w reżimie stosunku pracy, chcąc uzyskać w tej części obowiązków dyspozycyjność ubezpieczonych, a jaki w reżimie wynikającym tylko z Kodeksu spółek handlowych. Słusznie, zatem w interpretacjach (...) Oddział w G., przywołanych w odwołaniach, oceniono, że jeśli te same osoby pełnią funkcje członków zarządu na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników i jednocześnie na podstawie zawartych umów o pracę pełnią funkcję dyrektorów nadzorujących określony pion działalności spółki, to warunki do podlegania ubezpieczeniom społecznym są spełnione wyłącznie z tytułu zawartej umowy o pracę, zaś stosunek korporacyjny pełnienia funkcji członka zarządu na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników jest neutralny w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym, gdyż powyższa uchwała nie stanowi tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Notabene pogląd ten został zaaprobowany w dwóch innych decyzjach – (...) Oddział w G. z dnia 19 maja 2014r. znak (...) i (...) Oddział w L. z dnia 30 września 2013r. znak (...), przy czym brak jest orzecznictwa aprobującego pogląd przeciwny.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcie Sądu I instancji w całości, zarzucając naruszenie:

- przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 22 § 1 i art. 22 § 1¹ kodeksu pracy poprzez ich niezastosowanie wskutek błędnego przyjęcia, iż ubezpieczeni z tytułu funkcji prezesa i zastępcy prezesa nie byli pracownikami Spółki i w związku z tym nie podlegali ubezpieczeniom społecznym,
- przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnej, zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego ustalenia, iż w okresie pełnienia przez ubezpieczonych funkcji wynikających ze stosunku organizacyjnego nie byli pracownikami Spółki i w związku z tym nie podlegali ubezpieczeniom społecznym.

Wskazując na powyższe zarzuty Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W ocenie organu rentowego stanowisko Sądu I instancji jest niewłaściwe, albowiem z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że zakres obowiązków ubezpieczonych wynikający z pełnienia funkcji prezesa i wiceprezesa zarządu jest tożsamy z zakresem obowiązków, jako dyrektora i kierownika.

Zgodnie z art. 201 k.s.h. zarząd prowadzi sprawy spółki. Prowadzenie spraw jest pewnym procesem, polegającym m.in. na wydawaniu decyzji, organizowaniu działalności spółki w ten sposób, aby było to zgodne z jej przedmiotem działalności, w celu realizacji jej zadań, a więc i także wykonywanie czynności kierowniczych w stosunku do personelu.

W ocenie organu rentowego obowiązki ubezpieczonych wynikające ze stosunku organizacyjnego łączącego ich ze Spółką stanowią odzwierciedlenie ogólnikowo określonych w umowie o pracę obowiązków pracowniczych. Umowa o pracę G. P. i T. P. (1) jest identyczna, co do treści obowiązków, zaś pisemne zakresy obowiązków wprowadzające rozróżnienie czynności zostały wytworzone dopiero na potrzeby postępowania przed organem rentowym.

Organ rentowy wywodził, iż zeznania przesłuchanych w sprawie świadków ujawniły, że ubezpieczeni są postrzegani przez pracowników, jako ich przełożeni i nie potrafią rozgraniczyć, kiedy mają kontakt z prezesem i zastępcą prezesa, a kiedy z dyrektorem i kierownikiem, co przemawia za przyjęciem, że czynności wykonywane przez ubezpieczonych w ramach obu tytułów pokrywają się.

Zeznania świadków, treść dokumentów źródłowych (osobowych) oraz fakt, że umowy o pracę ubezpieczonych zostały zawarte na pół etatu wymagały szczegółowego ustalenia, a czego Sąd I instancji nie uczynił, jakie czynności i w jakim wymiarze godzinowym wchodziły w zakres umowy o pracę, a jakie w zakres obowiązków stosunku organizacyjnego ze Spółką.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego ubezpieczeni wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w apelacji wg norm przepisanych lub załączonego spisu kosztów.

W uzasadnieniu odwołujący wskazali, iż nie mają wiedzy, z jakiego materiału dowodowego wynika pewność organu rentowego, co do wadliwości stanowiska Sądu. Jedyнным materiałem dowodowym, z którego może wynikać tożsamość obowiązków funkcji członków zarządu Spółki i jej pracowników jest protokół kontroli ZUS, który był podstawą do wydania zaskarżonych decyzji, w którym osoba kontrolująca stwierdziła, iż zakres obowiązków członków zarządu Spółki (powołanych uchwałą uprawnionego organu spółki) jest tożsamy z ich zakresem obowiązków wynikających ze stosunku pracy powstałego w oparciu o umowy o pracę (zawarte również przez osobę uprawnioną do tego przez właściwy organ Spółki).

Osoba kontrolująca słuchana w charakterze świadka w dniu 16.12.2015., nie była w stanie sprecyzować, co należy do obowiązków członka zarządu spółki z o.o. - co w sposób jednoznaczny wskazuje na wartość jej stwierdzenia zawartego w protokole kontroli. Odnosząc się do zawartej w apelacji oceny zeznań świadków jakoby potwierdzających stanowisko

Organu Rentowego, co do identyczności tych obowiązków - należy wskazać, iż z zeznań świadków w dniu 16.12.2015r., - wynika zupełnie coś innego.

W ocenie ubezpieczonych całkowicie nieuzasadniony i niezrozumiały jest zarzut naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. - zarzut taki winien być sprecyzowany poprzez wskazanie, na czym polegało naruszenie zasad logiki i doświadczenia życiowego przy ocenie przez Sąd materiału dowodowego.

Zgodnie z ugruntowanym już w orzecznictwie stanowiskiem sądów (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23.01.2001r., sygn. akt IV CKN 970/00) - „dla stwierdzenia skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów.

Kryteriów takich nie spełnia wskazanie w apelacji – „zeznania świadków, treść dokumentów źródłowych (osobowych) oraz fakt, że umowy o pracę ubezpieczonych zostały zawarte na pół etatu wymagały szczegółowego ustalenia, a czego Sąd nie uczynił, jakie czynności i w jakim wymiarze godzinowym wchodziły w zakres umowy o pracę a jakie w zakres obowiązków stosunku organizacyjnego ze Spółką”.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 15.07.2015r., sygn. akt I ACa 207/15 stwierdził - „jak z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wynika do sądu należy wyłącznie ocena, które dowody uznaje za wiarygodne i w oparciu, o które ustala rzeczywisty stan rzeczy. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego - to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona”.

W związku z tym, że zarzut naruszenia prawa materialnego jest konsekwencją (wg Organu rentowego) naruszenia przepisów prawa procesowego, które w ocenie ubezpieczonych są całkowicie nieuzasadnione - w ocenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja ZUS nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera, bowiem motywów wywołujących konieczność zmiany, bądź uchylenia rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny podkreśla, iż spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia kwestii, czy skarżący T. P. (1) oraz G. P. podlegali obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenia społeczne wyłącznie z tytułu zawartej umowy o pracę czy także z tytułu powołania na członków zarządu – prezesa oraz wiceprezesa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w E..

Wyeksponowania wymaga, iż Sąd odwoławczy orzeka w oparciu o całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, dokonując na nowo jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych w postępowaniu przed sądami obu instancji dowodów. Jako Sąd merytoryczny może nadto czynić ustalenia i to odmienne od ustaleń Sądu pierwszej instancji, bazując na tym samym materiale dowodowym.

Kontrola instancyjna zaskarżonego rozstrzygnięcia doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że wyrok Sądu Okręgowego został oparty na prawidłowych ustaleniach faktycznych, poczynionych w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., uzasadniających w całokształcie przyjętych faktów podstawę dla stanowczego rozstrzygnięcia w sprawie. Sąd pierwszej instancji wskazał również w pisemnych motywach wyroku, jaki stan faktyczny stał się podstawą jego rozstrzygnięcia oraz podał, na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonania sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz

reguły logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – ważąc ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, sygn. akt II UKN 685/98, OSNP 2000/17/655, LEX nr 41437). Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena dowodów zaprezentowana przez Sąd Okręgowy spełnia powyższe kryteria.

Trafnie zatem ubezpieczeni wskazują w odpowiedzi na apelację, iż zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. został skonstruowany przez apelującego zbyt ogólnikowo i nieprecyzyjnie. Sąd odwoławczy podkreśla, iż dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarczy stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie.

W szczególności ZUS powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok SA w Szczecinie z 19.06.2008r., I ACA 180/08, Legalis). Co więcej, skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego to, bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (wyrok SA w Poznaniu z 21.05.2008r., I ACA 953/07, niepubl.).

Sąd Apelacyjny przyjął, zatem poczynione w pierwszej instancji ustalenia faktyczne za własne, bez potrzeby ich korekty, czy uzupełniania, w konsekwencji, czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

Na wstępie Sąd II instancji wskazuje, iż sporne zagadnienie było już wielokrotnie przedmiotem analiz doktryny, judykatury oraz interpretacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tego ugruntowanego stanowiska nie jest w stanie podważyć kolizyjna z utrwalonymi poglądami subsumpcja ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych dokonana przez organ rentowy.

W prawie ubezpieczeń powstanie tytułu ubezpieczenia społecznego, a także określenie wysokości składek na to ubezpieczenie regulowane jest przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń. Mają one charakter norm odwołujących się do pojęć prawnych usytuowanych w innych gałęziach prawa, o ile nie zawierają ich samodzielnej definicji (np. art. 8 ust. 2a - kreujący definicję pracownika na użytek prawa ubezpieczeń społecznych). Jest to zresztą zasada powszechnie obowiązująca w każdej gałęzi prawa, gdyż normy prawne tworzą system, w którym występują określone więzi, między innymi polegające na tym, że treść norm prawnych z różnych gałęzi prawa wzajemnie się uzupełniają i rozwijają.

Wykładnia i stosowanie prawa ubezpieczeń społecznych musi, zatem odbywać się w kontekście norm np. należących do gałęzi prawa cywilnego, w tym prawa pracy. W praktyce oznacza to, że rozstrzygnięcie o istnieniu stosunku ubezpieczenia społecznego i wysokości należnych z tego tytułu składek nie jest możliwe bez sięgania do pojęć i definicji ustawowych funkcjonujących w systemie prawa. Dalej jednakże jest to rozstrzygnięcie o obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasadach obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz o podstawie wymiaru tych składek. W takim przypadku przepisy z innych gałęzi prawa, jeśli uzupełniają i rozwijają przepisy prawa ubezpieczeń, stają się częścią norm prawa ubezpieczeń społecznych.

W rezultacie, więc co do zasady interpretacja przepisów prawa ubezpieczeń społecznych polega na prawnej kwalifikacji określonych zdarzeń wywołujących skutek w prawie ubezpieczeń społecznych. Jeśli więc organ rentowy ma się wypowiedzieć, co do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, obowiązany jest poddać ocenie prawnej wszystkie te stosunki i zdarzenia prawne, które prowadzą do zastosowania określonego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i jej aktów wykonawczych, przy uwzględnieniu jednakże, czy w określonej sytuacji faktycznej w ogóle mają zastosowanie przepisy polskiego prawa ubezpieczeń społecznych. W ocenie Sądu odwoławczego trafnie Sąd I instancji orzekł, iż dokonana przez organ rentowy ww. ocena została dokonana wadliwie.

Sąd Apelacyjny stwierdza, iż okoliczności sprawy wskazują na bezpodstawność zarzutów naruszenia art. 6 ust. 1 art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 22 § 1 i art. 22 § 1¹ kodeksu pracy. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, zarządzanie zakładem pracy może być wykonywane na podstawie stosunku pracy, umowy menedżerskiej lub **bezpośrednio na podstawie stosunku organizacyjnego łączącego członka zarządu ze spółką** (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 17 lutego 2015 roku I UK 221/14 LEX nr 1663397; 07 stycznia 2000r., I PKN 404/99, OSNP 2001 Nr 10, poz. 347; 11 maja 2009r., I UK 15/09, LEX nr 512998). Między spółką a członkiem zarządu z chwilą powołania powstaje stosunek organizacyjny, który sam w sobie jest wystarczającą podstawą pełnienia funkcji w zarządzie.

Kompetencje zarządu zostały uregulowane w art. 201 § 1 k.s.h, który stanowi, iż zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę. Prowadzenie spraw spółki obejmuje realizację stosunków wewnętrznych, które ogranicza się, co do zasady do czynności faktycznych, organizacyjnych (por. K. Reszczyk, Problematyka podziału kompetencji zarządczych w spółce akcyjnej, PPH 2014, nr 1, s. 19, która wątpliwie przyjmuje, że w kompetencji do prowadzenia spraw spółki mieści się także uprawnienie do jej reprezentacji). Tylko wyjątkowo w stosunkach wewnętrznych czynności mają charakter czynności prawnych (na przykład niektóre uchwały). Uzupełnia tę regułę art. 204 § 1 k.s.h. stanowiący, że prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki. Tak, więc według zasady wynikającej z regulacji prawa handlowego zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest głównym reprezentantem tej spółki nie tylko w odniesieniu do czynności z zakresu prawa materialnego, ale też w postępowaniach sądowych, w których spółka uczestniczy w charakterze strony. Oznacza to, że wyjątki od tej reguły powinny być wyraźnie wyartykułowane w przepisach szczególnych a ich wykładnia nie może mieć charakteru rozszerzającego.

Powołanie, jako termin wprowadzony w art. 201 § 4 k.s.h. jest ogólnym terminem obejmującym każdą formę prowadzącą do nawiązania stosunku organizacyjnego do pełnienia funkcji (vide K. Kulak, Stosunek członkostwa w zarządzie spółki kapitałowej, Warszawa 2015, s. 66 i n.). Powołanie do zarządu należy pojmować w kategorii czynności prawnej w ramach, której wyrażony zostaje akt woli organu/podmiotu/osoby powołującej do zarządu, która materializuje się z chwilą sformułowania aktu powołania, inicjując stosunek organizacyjny (korporacyjny) powołanej osoby ze spółką na podstawie, którego dana osoba zyskuje status członka zarządu i realizuje związane z tym statusem prawa i obowiązki. Wynagrodzenie członka zarządu (ustalane z reguły w akcie powołania) jest wynagrodzeniem stanowiącym przychód z działalności wykonywanej osobiście w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 13 pkt 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 361 ze zm.).

W aprobowanym przez Sąd odwoławczy w niniejszym składzie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19.11.2013r., sygn. akt I PK 120/13 (Legalis) podkreślono, że powołanie w skład zarządu spółki kapitałowej (por. art. 201 § 4 i art. 368 § 4 k.s.h.) jest tylko aktem inwestytury na określoną funkcję i na mocy tego powołania nie powstaje stosunek pracy. Następstwem nawiązanego stosunku organizacyjnego może być nawiązanie stosunku obligacyjnego, na przykład umowa o pracę, umowa o zarządzanie (zob. S. Koczur, Kryteria delimitacji czynności ze stosunku pracy nawiązanego przez członka zarządu ze spółką kapitałową, PPH 2014, nr 1, s. 33 i n. oraz wyrok SN z dnia 11 maja 2009r., I UK 15/09, LEX nr 512998, w którym podkreślono, że członek zarządu spółki kapitałowej może być zatrudniony na podstawie umowy o pracę, ale może też wykonywać swoje czynności na podstawie stosunków o charakterze cywilnoprawnym). Okoliczność, że członek zarządu może być pracownikiem spółki, wynika z brzmienia art. 203 § 1 zd. 2 k.s.h.

Na płaszczyźnie formalnej powołanie przyjmie różną postać w zależności od statusu tego, kto do zarządu powołuje. Jeżeli kompetencję w omawianym zakresie zachowuje zgromadzenie wspólników, czy rada nadzorcza, akt powołania przyjmie postać uchwały zgromadzenia wspólników/rady nadzorczej. Natomiast, jeżeli zarząd jest kreowany np. przez poszczególnych wspólników albo inne osoby, akt powołania nastąpi w drodze oświadczenia tych osób. Powołania do zarządu w żadnym razie nie należy jednakże utożsamiać z powołaniem w rozumieniu prawa pracy (zob. wyrok SN z 19.11.2013r., I PK 120/13, Legalis i wyrok SN z 02.12.2004r., I PK 51/04, MoPr 2005, Nr 2, s. 30). Od stosunku organizacyjnego (korporacyjnego) należy odróżnić stosunek pracy lub inny stosunek dotyczący pełnienia funkcji

członka zarządu, o jakim mowa w art. 203 § 1 zd. 2 k.s.h. (zob. wyrok SN z 23.03.2012r., II PK 169/11, MoPr 2012, Nr 7, s. 371–372).

Prowadzenie spraw jest pewnym procesem, polegającym na podejmowaniu uchwał, wydawaniu decyzji i opinii, organizowaniu działalności spółki w ten sposób, aby było to zgodne z jej przedmiotem działalności, w celu realizacji jej zadań (A. Kidyba, Prawo handlowe, op. cit., s. 76). Kompetencja do prowadzenia spraw jest poddana oddziaływaniu zgromadzenia wspólników, które może w określony sposób wpływać na te czynności. Nie jest jednak możliwe przyjęcie kompetencji zarządu w tym zakresie, nawet gdyby dochodziło do tożsamości personalnej między zarządem a wspólnikami.

Zarząd korzysta, zatem z domniemania kompetencji, tj. przysługują mu te wszystkie kompetencje, które nie są zastrzeżone dla zgromadzenia wspólników. W stosunkach wewnętrznych - prowadzenia spraw - rada nadzorcza nie ma prawa wpływania na zarząd przez wydawanie zarządowi wiążących poleceń. Wydaje się, że zakaz taki powinien być rozciągnięty na wspólników w zgromadzeniu wspólników. Jeżeli istnieją wątpliwości, do kogo należy kompetencja do prowadzenia spraw i reprezentacji, przyjąć należy, że uprawnienia te przysługują zarządowi. Domniemanie kompetencji nie oznacza, że w kodeksie spółek handlowych zastosowano ogólną regułę określenia kompetencji "prowadzi sprawy i reprezentuje". W procesie zarządzania spółką zarząd może być wspomagany przez "aparatus" pomocniczy: dyrektorów, kierowników itp.

Sfera reprezentacji obejmuje dokonywanie czynności w stosunkach zewnętrznych. Generalnie reprezentacja spółki z o.o. wiąże się z działaniami organów (zarządu w szczególności), przedstawicieli ustawowych (likwidatora, kuratora), pełnomocników (w tym pełnomocników wspólników), które są dokonywane "za" bądź "w imieniu" spółki i dotyczy wszelkich spraw związanych z jej przedmiotem działania ze skutkiem na zewnątrz (A. Kidyba, Prawo handlowe, op. cit., s. 82).

Pojęcie reprezentacji obejmuje zarówno składanie oświadczeń woli, jak również występowanie przed organami orzekającymi, ujawnianie stanowiska na zewnątrz, składanie oświadczeń, wyjaśnień przed organami samorządowymi i państwowymi, występowanie przed organami nadzorczymi, osobami trzecimi. W sensie ścisłym reprezentacja dotyczy tylko oświadczeń woli w stosunkach cywilnoprawnych i mieści się w ramach szerszego pojęcia "działania" (A. Kidyba, Prawo handlowe, op. cit., s. 83).

Reprezentantami spółki w tym zakresie mogą być: zarząd, prokurenci, pełnomocnicy, kuratorzy, likwidatorzy, również w stosunkach wewnętrznych w spółce rada nadzorcza, pełnomocnicy wspólników. Reasumując w spółce z o.o. reprezentacja obejmuje sferę stosunków typowo zewnętrznych, jak i reprezentację wewnętrzną, tj. między spółką a zarządem (w umowach między spółką a zarządem przez radę nadzorczą albo pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników - art. 210 k.s.h.).

Analizując zagadnienie sporne pomiędzy stronami w niniejszym postępowaniu Sąd Apelacyjny miał także na względzie przepis artykułu 83d ustawy systemowej, który wszedł w życie 01 stycznia 2013r., i został dodany do ustawy systemowej przez art. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2012r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce (Dz. U. poz. 1342). Przywołane unormowanie stanowi, iż Zakład wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 10 ustawy z dnia 02 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Zakład niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1, 2, 3 oraz 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca, czyli osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą, a także wspólnik spółki cywilnej (art. 4 s.d.g.) może złożyć do właściwego organu administracji publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o

wydanie pisemnej interpretacji, co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (ust. 1). Interpretacja jest wiążąca dla organów administracji publicznej lub państwowych jednostek organizacyjnych właściwych dla przedsiębiorcy i może zostać zmieniona wyłącznie w drodze wznowienia postępowania (art. 9 ust. 3 tej ustawy). Istotą tego postępowania jest uzyskanie przez stronę wyjaśnienia treści przepisów prawa i zasad ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sytuacji wskazanej we wniosku.

Wzajemna relacja przywołanych przepisów (art. 83d ustawy systemowej i art. 10 s.d.g.) polega na doprecyzowaniu przez ustawodawcę zwrotu użytego w art. 10 ust. 1: "zakres i sposób zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne". Chodzi mianowicie o interpretację tych wszystkich przepisów, z których wynika obowiązek opłacania przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ich wysokość.

W ocenie Sądu Apelacyjnego trafnie podnosili ubezpieczeni w toku postępowania przed organem rentowym oraz przed Sądem I instancji, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych w analogicznych stanach faktycznych wydał dotychczas szereg interpretacji, które są diametralnie różne od oceny spornego w niniejszej sprawie zagadnienia dokonanej przez Oddział ZUS-u w E. (por. pismo z dnia 30 czerwca 2016r. (ZUS) (...); pismo z dnia 06 kwietnia 2016r. (ZUS) (...); pismo z dnia 17 lutego 2016r. (ZUS) (...); pismo z dnia 02 lutego 2016r. (ZUS) (...)). Zakład Ubezpieczeń Społecznych w porównywalnych stanach faktycznych stwierdzał, bowiem, że (pismo z dnia 16 października 2015r. (ZUS) (...)):

„Podstawą pełnienia funkcji członka zarządu może być w rezultacie zarówno zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej o świadczenie usług jak też jedynie powołanie uchwałą zgromadzenia wspólników.

Katalog osób podlegających obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym określono w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, uzależniając zaistnienie tegoż obowiązku nie od finansowego wymiaru pełnionej funkcji a od formy, w jakiej został mianowany na stanowisko członek zarządu. Powołane przepisy nie zaliczają do ubezpieczonych osób pełniących funkcję prezesa lub wiceprezesa zarządu spółki pod warunkiem, że funkcja ta nie jest wykonywana w ramach stosunku prawnego określonego w tym przepisie (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna).

W konsekwencji, samo powołanie - na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych - na stanowisko prezesa lub wiceprezesa zarządu spółki, jak również osiągnięcie z tego tytułu, ustalonego w drodze uchwały, wynagrodzenia nie skutkuje jeszcze powstaniem obowiązku ubezpieczeń społecznych, jeżeli nie jest ono związane z powstaniem określonego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych wskazanego w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w wyniku np. zawarcia umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

Ponadto katalog osób, za które płatnicy składek są zobowiązani do naliczania i odprowadzania składki na ubezpieczenie zdrowotne reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych uzależniając zaistnienie tegoż obowiązku nie od finansowego wymiaru pełnionej funkcji a od formy, w jakiej został mianowany na stanowisko członek zarządu. Powołane przepisy nie zaliczają do ubezpieczonych osoby pełniące funkcję członka zarządu spółki pod warunkiem, że funkcja ta nie jest wykonywana w ramach stosunku prawnego określonego w ich treści (np. umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej).”.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaprezentowany powyżej wywód Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zasługuje na pełną aprobatę, co czyni tym bardziej niezrozumiałym wyłom w jednolitej interpretacji analizowanego zagadnienia prawnego dokonany w niniejszym postępowaniu przez Oddział ZUS w E..

Kluczowy zarzut postępowania, na którym oparł się Zakład Ubezpieczeń Społecznych opierał się na założeniu, iż zakres obowiązków ubezpieczonych wynikający z pełnienia funkcji prezesa i wiceprezesa zarządu jest tożsamy z zakresem obowiązków, jako dyrektora i kierownika. Wobec powyższego należało stwierdzić, iż w aktach kontroli znajduje się:

- akt notarialny z dnia 17 marca 2004 roku (akt założycielski (...) Sp. z o.o.), w którym jest także w § 3 uchwała nr (...) w sprawie powołania T. P. (1) do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. (k. 75-97 a.o.);
- protokół z nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) Sp. z o.o., z dnia 23 listopada 2004 roku, na którym podjęto uchwałę nr 1 o powołaniu G. P. do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki (k. 105 a.o.);
- umowa o pracę zawarta pomiędzy spółką (...) z dnia 24 listopada 2004 roku na stanowisku Dyrektora (...) pod znakiem E.w E. (k. 37 a.o) wraz z zakresem obowiązków (k. 53 a.o.);
- umowa o pracę zawarta pomiędzy spółką (...) a G. P. z dnia 24 listopada 2004 roku na stanowisku Kierownika Departamentu Tekstyli (k. 55 a.o.) wraz z zakresem obowiązków (k. 71 a.o.);
- protokół posiedzenia rady nadzorczej (...) Sp. z o.o., z dnia 25 czerwca 2007 roku, na którym podjęto uchwały nr 2 oraz 3 o powołaniu T. P. (1) oraz G. P. na stanowiska odpowiednio Prezesa oraz (...) Sp. z o.o., na okres 5 lat (k. 111 a.o.);
- pismo z dnia 01 kwietnia 2010 roku zmieniające umowę o pracę zawartą pomiędzy (...) a G. P. w zakresie zajmowanego stanowiska - przyznające stanowisko Dyrektora Departamentu Tekstyli (k. 65 a.o.);
- protokół z posiedzenia rady nadzorczej (...) Sp. z o.o., z dnia 28 lutego 2012 roku, na którym podjęto uchwały nr 2 oraz 3 o powołaniu T. P. (1) oraz G. P. na stanowiska odpowiednio Prezesa oraz (...) Sp. z o.o., na okres 5 lat (k. 115 a.o.);
- protokół z posiedzenia rady nadzorczej (...) Sp. z o.o., z dnia 01 kwietnia 2014 roku, na którym podjęto uchwały nr 1 oraz 2 o ustaleniu dla T. P. (1) oraz G. P. miesięcznego wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji odpowiednio Prezesa oraz (...) Sp. z o.o., w wysokości 25.000,00 złotych miesięcznie (k. 541 a.o.);

Obowiązki T. P. (1), jako Dyrektora Centrum Handlowo – Usługowego (...). L. zostały określone następująco: kierowanie podległym zespołem pracowników administracyjnych, nadzór nad realizacją kluczowych działań centrum, współudział w tworzeniu i koordynacja realizacji długoterminowych planów strategicznych centrum, nadzór nad utrzymaniem obiektu, komercjalizacja itp., współpraca z najemcami centrum i nadzór nad prawidłową realizacją zawartych z nimi umów, kreowanie polityki marketingowej oraz dbałość o wizerunek obiektu, monitorowanie wyników finansowych centrum w kontekście efektywności nadzorowanych działań operacyjnych udział w kluczowych negocjacjach, współdziałanie z Dyrektorem Finansowo – Administracyjnym oraz Dyrektorem Handlowym.

Do obowiązków G. P. wynikających z pełnienia funkcji Dyrektora Departamentu Tekstyli należało w zakresie zarządzania personelem departamentu: organizowanie, planowanie pracy pracowników, okresowa ocena pracowników, motywowanie pracowników do realizacji ustalonych założeń i celów, integrowanie owych pracowników, nadzór nad zasadami BHP oraz wprowadzanie ich w życie, ocena ryzyka i uczestniczenie w procesie jego minimalizacji poprzez optymalizację działania organizacji oraz szkolenia, przestrzeganie obowiązującego prawodawstwa, prowadzenia nadzory nad pracownikami w zakresie przestrzegania Regulaminu Pracy obowiązującego w zakładzie pracy.

W zakresie zarządzania finansami departamentu do obowiązków ubezpieczonej należało: monitorowanie ustalonych celów liczb, marży oraz kosztów personelu, kontrolowanie oraz zarządzanie stanem zapasów według rygorystycznych metod zarządzania, bieżąca kontrola prawidłowego zabezpieczenia i przechowywania towarów w magazynie, ustalanie i kontrolowanie cen w poszanowaniu polityki handlowej sklepu, monitorowanie i egzekwowanie faktur – korekt od dostawcy zgodnie z wpisem na fakturze pro – forma, bieżąca analiza działalności podmiotów konkurencyjnych w zakresie działalności departamentu, kontrolowanie wprowadzania do systemu informatycznego wszelkich zmian związanych z zapisami w umowach handlowych, nowych cennikach oraz rozporządzenia w zakresie stawki VAT i PKWiU, kontrolowanie i sprawdzanie zasadności wystawiania faktur marketingowych ocenianie i kontrolowanie wyników oraz inicjowanie potrzebnych działań w celu ich skorygowania, dbałość o wygląd departamentu, w

szczegółności poprzez egzekwowanie czystości i porządku na poszczególnych działach departamentu i na magazynie, nadzór i kontrola zgodności cen z kodami oraz systematycznego zapewniania półek, dopilnowanie zgodnie z procedurami i wytycznymi pracodawcy prawidłowego przeprowadzania inwentaryzacji departamentu tekstylnego, dbałość o kondycję finansową departamentu zgodnie z założeniami.

W zakresie handlu: analizowanie rynku, opracowań marketingowych i wdrażanie strategii handlowej, uczestniczenie w tworzeniu nowych akcji promocyjnych i sprzedaży produktów, kontrolowanie produktów pod względem jakościowym i ilościowym, determinowanie planu implementacji w poszczególnych działach departamentu oraz działań handlowych, promocyjnych, panowanie nad normami handlowymi związanymi z przepisami. W celu prawidłowego wykonywania pracy G. P., jako Dyrektora Departamentu Tekstylno – Administracyjnego zobowiązana była do współdziałania z Dyrektorem Finansowo – Administracyjnym oraz Dyrektorem Handlowym.

Świadkowie słuchani na rozprawie przed Sądem Okręgowym dnia 16 grudnia 2015 roku zeznali na okoliczność ustalenia czynności wykonywanych przez T. P. (1), jako Dyrektora Centrum Handlowo – Usługowego (...). L. oraz prezesa Spółki (...) w E., co następuje (Sąd odwoławczy wskazuje, iż kierunek prowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd I instancji został częściowo błędnie wyznaczony. W ocenie Sądu Apelacyjnego przesłuchanie kontrolera ZUS było zbędne i nie mogło prowadzić do ustalenia kluczowych dla sprawy okoliczności):

- świadek M. C. zeznała, iż współpracuje z ubezpieczonym, jako Dyrektorem Centrum Handlowego przy w przygotowywaniu umów najmu powierzchni w Galerii, bezpośrednio podlegała Dyrektorowi Finansowemu i głównemu księgowemu, T. P. (1) nie jest jej bezpośrednim przełożonym, skarżący podejmuje decyzje, umowę o pracę ma podpisaną z Prezesem T. P. (1), sklep w M. także był nadzorowany przez ubezpieczonego, ale był tam inny dyrektor;
- świadek B. D. zeznała, iż jej przełożoną była G. P. – szef departamentu, współpracuje z nią przy negocjowaniu cen, wyborze towaru, planowaniu alei, przy tłumaczeniu na język francuski, jeżeli przyjeżdżają firmy z Francji, nie posiada wiedzy, jakie kompetencje posiada ubezpieczona w związku z pełnieniem funkcji Wiceprezesa Zarządu;
- świadek M. S. zeznał, iż T. P. (1) zajmował się strefą pasażową, jak pojawiały się problemy natury technicznej świadek to wykonywał, nie zna kompetencji ubezpieczonego, jako członka zarządu (...);
- świadek K. P. – kontroler ZUS zeznała, że w trakcie kontroli przesłuchiwała ubezpieczonych, T. P. (1) stwierdził, że reprezentuje spółkę na zewnątrz, ubezpieczeni są pracownikami E. L. zaś (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Centrum Handlowo – Usługowego (...). L. są tożsamymi podmiotami, T. P. (2) podlega sam sobie, jako Dyrektor Centrum i Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o.

W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczność, że dostarczono zakres obowiązków ubezpieczonych dopiero w toku kontroli pozostaje bez wpływu na ocenę charakteru pełnienia funkcji z zarządzie spółki (...) przez ubezpieczonych oraz zatrudnienia ich w centrum handlowym w E.. Ponadto brak jest podstaw do przyjęcia założenia o „przenikaniu” się obowiązków ubezpieczonych w ramach funkcji pełnionych w spółce oraz zatrudnienia w centrum handlowym. Organ rentowy zignorował okoliczność, iż płatnik składek prowadzi działalność pod marką E. L. Centrum Handlowo-Usługowe w E., jak również stację paliw w E. i sklep w M., a ponadto dysponuje będącym obecnie w remoncie budynkiem biurowym byłych Zakładów (...) w E., znajdującym się obok(...) w E., a każda z tych działalności posiada samodzielny pion kierowniczy.

Słusznie wywodził Sąd Okręgowy o kontradiktoryjnej naturze postępowania cywilnego, stwierdzając, iż zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, z którego to obowiązku Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wywiązał się w stopniu pozwalającym na podzielenie percepcji organu rentowego dla spornych okoliczności.

Reasumując Sąd Apelacyjny stwierdził, iż wywiedziona przez organ rentowy apelacja była wyłącznie polemiką z orzeczeniem Sądu Okręgowego, bazowała na nieposiadających poparcia w materiale dowodowym oraz

obowiązującym stanie prawnym dywagacjach. Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1. sentencji wyroku. O kosztach postępowania Sąd odwoławczy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 1 ust. 1 i 2, § 2 ust. 6 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U.2015.1804) orzekł jak, w punkcie 2. sentencji wyroku.

S SA Maria Salańska-Szumakowicz S SA Daria Stanek SSA Iwona Krzczowska - Lasoń